

UIT DE AGROVISION-JAARCIJFERS BLIJKT DAT DE VOERWINSTEN IN 2010 NIET SLECHT ZIJN GEWEEST. DE VERSCHILLEN TUSSEN VARKENSBEDRIJVEN ZIJN WEL WEER LEVENSGROOT.

Voerwinsten in 2010 lijken slechter dan ze feitelijk waren

varkenshouderij

8

DE onrust in de varkenshouderij is groot. Overal in Europa protesteren boeren om hun moeilijke situatie kenbaar te maken bij slachterijen, supermarkten en het brede publiek. Hoge voerkosten en een onzekere toekomst zorgen ervoor dat men massaal de barricades opgaat. In lijn met deze ontwikkelingen zijn de verwachtingen van de voerwinsten niet hooggespannen. Duur voer en een prijsval als gevolg van de dioxinecrisis werken immers direct in de voerwinst door.

In tegenstelling tot het algemene beeld blijken de voerwinsten over 2010 zeker niet slecht te zijn. Zeugenhouders draaiden een voerwinst van €535 per zeug en vleesvarkenshouders behaalden een voerwinst van €83 per gemiddeld aanwezig vleesvarken. Hieruit blijkt dat de beleving niet helemaal overeenkomt met de werkelijk financiële situatie. De genoemde voerwinsten liggen op het langjarig gemiddelde. Ofwel, met een voerwinst van €500 per zeug of €80 per vleesvarken moet het volgens de banken mogelijk zijn om aan de verplichtingen te voldoen. Geld om te investeren is er dan overigens niet. Banken verstrekken pas krediet bij 120 procent voerwinst.

Korte piek in de zeugenhouderij
In de zeugenhouderij vallen een aantal zaken op bij het analyseren van de Agrovision-cijfers. Technisch erg goede resultaten en enorme saldooverschillen over het jaar heen én grote verschillen tussen bedrijven. Dat laatste is geen groot nieuws. Al decennia verdienen de best presterende bedrijven een veelvoud van de minst presterende.

De technische vooruitgang in de zeugenhouderij is goed af te lezen aan het aantal gespeende biggen. Dat aantal steeg het afgelopen jaar van 27,5 naar 27,7. Dat ging gepaard met een biggensterfte tot spenen van 12,8 procent. Op het gemiddelde zeugenbedrijf staan nu

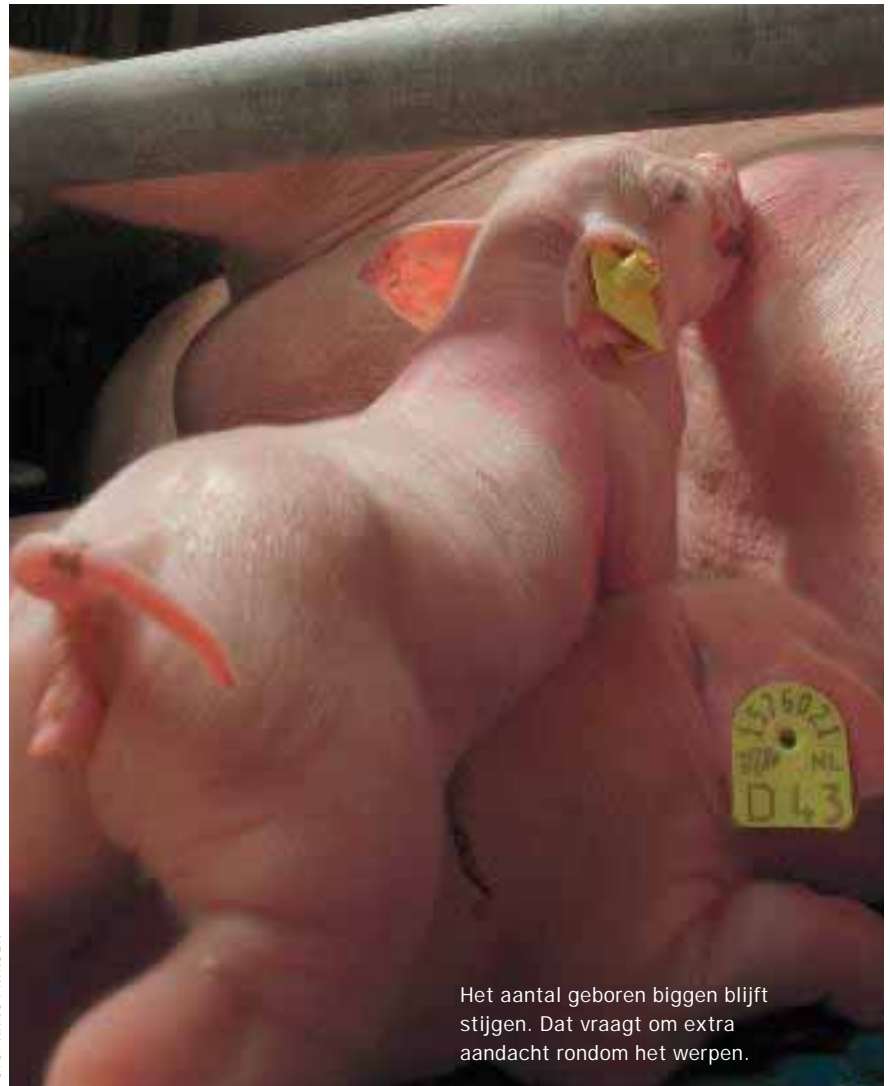

FOTO: HANS PRINSEN

Het aantal geboren biggen blijft stijgen. Dat vraagt om extra aandacht rondom het werpen.

370 zeugen, 20 meer dan in 2009. Daaruit blijkt dat de schaalvergroting nog volop doorgaat, terwijl kleinere bedrijven afvallen. Discussies over megastallen doen daar niets aan af.

Opvallend is ook dat de verdiensten in de zeugenhouderij over 2010 flink schommelden. In maart piekte de voerwinst tot boven de €700. In de tweede

half van het jaar knalde de voerwinst onderuit. De oorzaken zijn lagere biggenprijzen en stijgende voerkosten. Over het hele jaar ligt de opbrengstprijz op €40,74 per big. Dat is bijna €4 minder dan in het goede jaar 2009.

Met een gemiddelde voerwinst van €535 komt de voerwinst dus lager uit dan de voerwinst van €639 in 2009. In

1. Saldo zeugenhouderij 2010 op langjarig gemiddelde technische en economische resultaten in 2010; bedragen in €

saldo	2009 gem.	2010 gem.	20 % laagste	20 % hoogste
aantal bedrijven	437	416	83	84
aantal zeugen	349	370	240	513
bedrijfsworpendex	2,39	2,39	2,34	2,43
levendgeboren biggen/worp	13,2	13,3	13,1	13,5
doodgeboren biggen/worp	1,0	1,1	1,1	1,0
biggensterfte tot spenen	12,9	12,8	14,1	11,5
gespeende biggen/zeug/jaar	27,5	27,7	26,1	28,9
grootgebrachte biggen/zeug/jaar	26,8	27,0	25,2	28,5
biggen groei (g/dag)	337	330	326	330
biggenvoer per big (kg)	28,6	28,4	28,4	28,4
zeugenvoer per zeug (kg)	1.169	1.168	1.175	1.147
prijs biggenvoer (100 kg)	33,28	34,75	35,30	34,77
prijs zeugenvoer (100 kg)	22,64	22,98	22,97	23,17
biggenvoerkosten/kg groei	0,40	0,42	0,44	0,41
opbrengstprijzen big	44,32	40,74	37,35	44,38
voerwinst per zeug	639	535	366	712
diverse kosten per zeug	137	143	165	128
saldo per zeug	502	393	201	584

bron: Agrovision

Zeugenhouders verdienen vooral in de eerste helft van 2010 een goede boterham. Vanwege lagere biggenprijzen en aantrekkende voerkosten zakke de voerwinst in de tweede helft van het jaar. Uiteindelijk resteert een voerwinst van €535.

E9

1. Korte pieken en diepe dalen

saldo in € per zeug

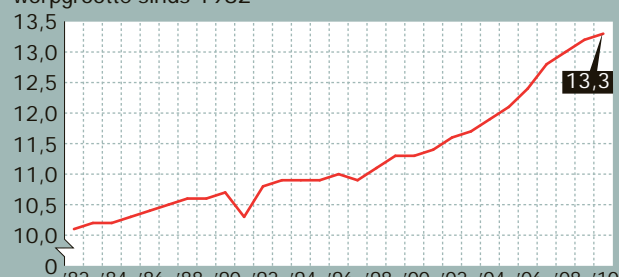

bron: Agrovision

De grafiek laat zien dat de varkenscyclus nog volop aanwezig is. De duur van de cyclus lijkt wel wat korter te worden.

2. Aantal levendgeboren biggen blijft stijgen

worpgrootte sinds 1982

bron: Agrovision

De technische resultaten in de zeugenhouderij gaan elk jaar nog omhoog. Het aantal levendgeboren biggen komt op 13,3.

grafiek 1 is te zien dat de piek in de varkenscyclus voor zeugenhouders minder hoog is dan in 2006 en minder lang aanhoudt. Dit leidt ertoe dat veel bedrijven moeite hebben voldoende te reserveren voor toekomstige dalen in de cyclus. Volgens DLV-directeur Paul Bens ligt daar een grote uitdaging voor veel varkenshouders. „Het perspectief van de bedrij-

ven ligt in de mate van reserveren.”

Dat er een groot verschil is in reserveringscapaciteit blijkt duidelijk uit de Agrovision-cijfers. Ook in het afgelopen jaar zijn er flink wat bedrijven geweest die ver boven het langjarig gemiddelde hebben gedraaid. Zo is in tabel 1 te zien dat de 20 procent best verdienende bedrijven een voerwinst draaiden van €712

ten opzichte van een voerwinst van €366 bij de 20 procent met het laagste saldo.

Bij uitsplitsing van de cijfers blijkt dat de best verdienende bedrijven de hoge voerwinst enerzijds realiseren door erg goede technische resultaten (28,9 gespeende biggen) en anderzijds doordat ze een flinke meerprijs voor de biggen weten te bedingen. De best verdienende

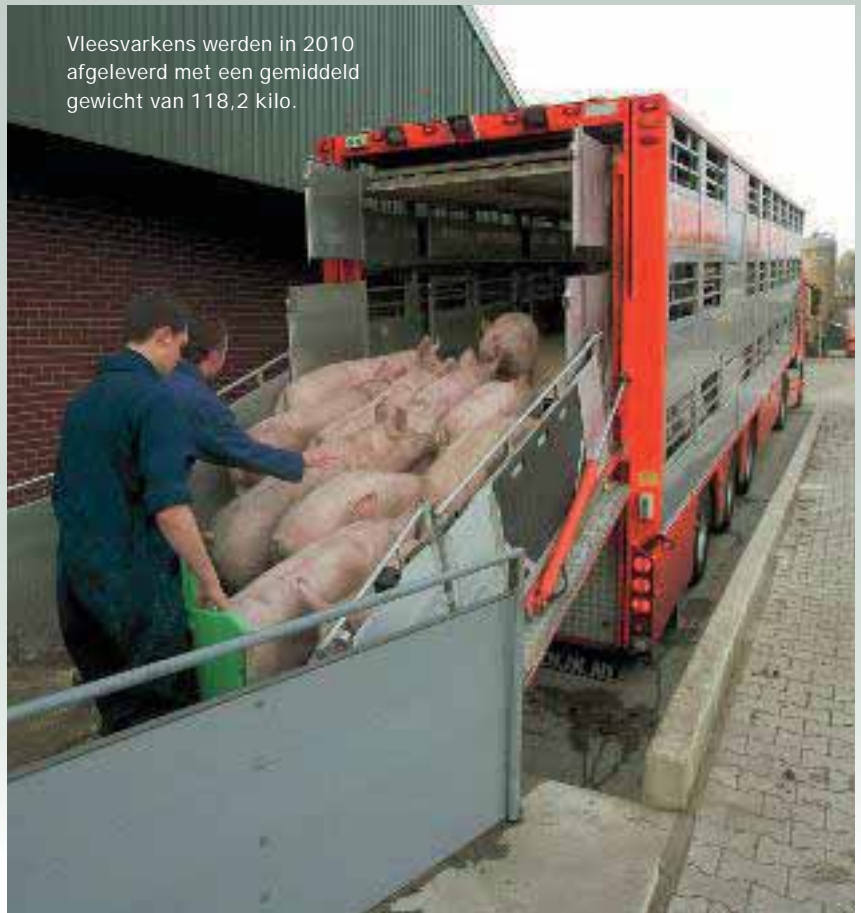

bedrijven ontvingen in 2010 €44,38 per big, €7 meer dan de minst verdienende zeugenbedrijven. Deze zaken bij elkaar opgeteld zorgen voor grote verschillen tussen zeugenbedrijven.

Vanwege de sterker schommelende varkenscyclus groeit het belang van een bovengemiddelde voerwinst. Bedrijven die een voerwinst draaien van 110 of 120 procent duiken immers minder vaak onder de lijn waarbij ze geld moeten toeleggen. Deze bedrijven kunnen in goede tijden makkelijker een buffer aanleggen om de dalen in de cyclus te doorstaan.

Flink betere voederconversie
In grafiek 3 is te zien dat de saldo's in de vleesvarkenshouderij na een aantal slechte jaren in 2010 weer aantrokken. De voerwinst van €83 per gemiddeld aanwezig vleesvarken ligt €14 hoger dan in 2009. In de loop van het jaar leek het nog een veel beter jaar te worden. Flink stijgende voerprijzen gooiden na de zomer echter roet in het eten. Ook 2011 is slecht begonnen. De hoge voerprijzen houden aan en de dioxinecrisis zorgde voor een prijsval. Hoewel deze snel hersteld was, liggen de voerwinsten in de eerste acht weken op een erg laag niveau van €39 per plaats. In dezelfde periode vorig jaar was dat €55. De oplopende voerwinsten verdwijnen zo als sneeuw voor de zon.

Na aftrek van kosten voor gezondheidszorg, brandstof en diverse kosten van de voerwinst resteert een saldo van €76 per

Vleesvarkens werden in 2010 afgeleverd met een gemiddeld gewicht van 118,2 kilo.

FOTO: RONALD HISSINK

DLV-DIRECTEUR PAUL BENS ZIET **GROTERE SCHOMMELINGEN** IN DE VARKENSCYCLUS. VEEL BEDRIJVEN KUNNEN DAT NIET OPVANGEN.

‘Er wordt onvoldoende gereserveerd’

Paul Bens: „In de eerste acht weken van dit jaar lag de voerwinst op €39. In de zelfde periode van 2010 was die voerwinst €55. Bij de zeugen hetzelfde verhaal: nu in de eerste acht weken €358 ten opzichte van €665 in 2010. Dat is schrijnend. Ook zie ik diepere dalen en minder hoge pieken. Er wordt onvoldoende gereserveerd. Om dat toch te kunnen doen wordt het belang van een bovengemiddelde voerwinst steeds groter. In het aanpassen van de kosten zit vaak weinig rek. Een structureel hogere voerwinst is de beste manier om te overleven. Daarbij moeten de eisen uit de markt het uitgangspunt

zijn. Bepaal op basis daarvan de strategie. Zo is er winst te boeken door grote koppels biggen te leveren die goed aansluiten bij de wensen van de afnemer. Verder is er rendementsverbetering mogelijk door te werken met all in-all out om zo de gezondheidsstatus van de dieren te verbeteren.”

Kees van Vliet, branchemanager vee, vlees en eieren bij ING had gehoopt op een bovengemiddeld 2010. Dat is niet gebeurd en daardoor ziet hij de rentabiliteit op ‘het gemiddelde bedrijf’ wegzakken. Ook voor 2011 heeft hij geen hoge verwachtingen. „Als we gemiddeld in 2011 op dezelfde voerwinsten uitkomen als

in 2010 dan ben ik niet ontevreden. Daarvoor moet er echter wel wat gebeuren. De vleesprijs moet zeker nog €0,10 omhoog om de hoge voerkosten te compenseren. Of dat gebeurt hangt af van hoeveel het aanbod van varkens daalt. In Nederland zie ik dat nog niet snel gebeuren. Er vallen wel bedrijven af, maar uiteindelijk worden er op de bedrijven die doorgaan steeds meer dieren gehouden.

Hoeveel varkenshouders er elders in Europa stoppen durf ik niet te voorspellen. Er stoppen zeker bedrijven, maar er komen ook grote moderne bedrijven met duizenden zeugen voor terug.”

plaats. Bij de berekening van het saldo is Agrovisie uitgegaan van 466 bedrijven. Wel dient opgemerkt te worden dat het doorgaan van de betere bedrijven zijn die de economische boekhouding volledig invullen. Dat resulteert in betere resultaten dan wanneer alleen naar de technische boekhouding wordt gekeken. Dit geldt trouwens ook voor de zeugenhouderij.

Net als bij de resultaten in de vermeerdering zijn de verschillen tussen de best- en slechtstverdienende vleesvarkensbedrijven groot. In tabel 2 is te zien dat het verschil tussen beide groepen €53 per vleesvarkensplaats is. Met een gemiddelde bedrijfsomvang van 1.705 plaatsen is dat een verschil van €90.000 per jaar.

De verschillen tussen de bedrijven liggen vooral aan de technische resultaten. Zo ligt de voerconversie op de 20 procent best verdienende bedrijven 0,1 lager dan het gemiddelde. Dat vertaalt zich in lagere voerkosten. De bedrijven met het hoogste saldo hadden voerkosten van €0,53 per kilo groei, €0,07 lager dan de bedrijven met het laagste saldo.

Daarnaast zijn de bigkosten een belangrijk gegeven. Gemiddeld werd in 2010 €41,42 voor een big betaald. Ook hier is

2. Verliezen in de vleesvarkenshouderij blijven beperkt

technische en economische resultaten in 2010; bedragen in €

saldo	2009 gem.	2010 gem.	20 % laagste	20 % hoogste
aantal bedrijven	563	466	92	91
aantal vleesvarkensplaatsen	1.522	1.705	1.158	1.920
groei (g/dag)	794	800	781	821
voeropname (kg/dier/dag)	2,15	2,10	2,13	2,07
voederconversie	2,71	2,62	2,73	2,53
levend-gewicht (kg)	118,1	118,2	118,6	118,0
geslacht-gewicht (kg)	91,8	92,4	93,0	92,3
opleggewicht (kg)	25,3	24,7	24,5	25,3
vleespercentage	56,4	56,6	56,5	56,7
uitval (%)	2,3	2,3	2,8	2,0
pakketprijs totaalvoer (per 100 EW)	19,51	19,81	20,35	19,28
nettovoerkosten/kg groei	0,58	0,57	0,61	0,54
biggenprijs	45,59	41,42	42,92	38,95
opbrengstprijs per kg geslacht-gewicht	1,33	1,33	1,31	1,35
voerwinst per gem. aanwezig varken	69	83	58	111
diverse kosten per gem. aanwezig varken	7	7	9	6
saldo per gem. aanwezig varken	62	76	49	105

bron: Agrovision

Met een voerwinst van €83 per gemiddeld aanwezig varken, was 2010 het een redelijk jaar voor vleesvarkenshouders. Vanwege stijgende kosten en een slechte start van 2011 kunnen de gaten van de afgelopen jaren nog niet worden gedicht.

E11

3. Saldo in de vleesvarkenshouderij klimt

saldo per gemiddeld aanwezig vleesvarken, in €

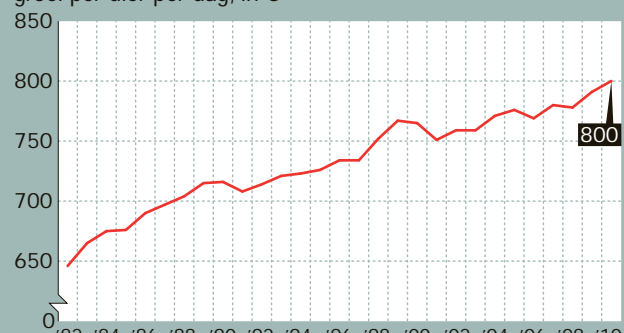

bron: Agrovision

De verdiensten in de vleesvarkenshouderij bewegen zich nog altijd volgens de varkenscyclus.

4. Groei van de vleesvarkens trekt weer iets aan

groei per dier per dag, in €

bron: Agrovision

De technische resultaten in de vleesvarkenshouderij gaan langzaam omhoog. De gemiddelde groei ligt op 800 gram per dag.

de variatie groot. Opvallend is dat de best draaiende, en grotere, bedrijven gemiddeld €38,95 voor een big betaalden. Dat is €4 minder dan de bedrijven met het laagste saldo. Ondanks dat de grote vleesvarkensbedrijven een koppeltoeslag moeten betalen, ligt de betaalde prijs lager dan gemiddeld.

Technisch gaat het dit jaar flink wat be-

ter in de vleesvarkenshouderij. De voederconversie daalde spectaculair van 2,71 in 2009 naar 2,62 in 2010. Dit heeft deels te maken met het vaker mesten van beren. Deze dieren zetten het voer een stuk efficiënter om. Daarnaast zetten varkenshouders de puntjes op de 'i', nu het voer duurder is. Het verbeteren van de technische resultaten geeft dan relatief

meer voordeel. De daggroei steeg van 794 gram in 2009 naar 800 gram in 2010.

Ook dit jaar zullen boeren alles uit de kast moeten halen om technisch goed te draaien. Alleen dan blijft er onder de streep iets over. Een topjaar wordt het niet, want voer blijft voorlopig nog duur.

Guus ten Hove